

Forró Lajos

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Egy bácskai város a partizánmegtorlások idején. Zenta története 1944-ben

Az 1944-es délvidéki impériumváltás – számos más délvidéki település mellett – Zentát is súlyosan érintette. A városban élő szerbek két táborra szakadtak. Az királypártiak és a kommunisták vitáját a szovjet Vörös Hadsereg és a nyomukban érkező partizánok döntötték el, a városban utóbbi csoport kerekedett felül, és alakította meg a Népfelszabadító Bizottságot. A kezdeti intézkedések – a bizottságnak két magyar tagja is volt – bizalomra adtak okot, de a helyzet hamarosan megváltozott, és megkezdődött a helyi magyarok jogainak csorbítása, valamint a kisebbségek elleni megtorló intézkedések.

A népfelszabadító bizottság megkezdte a háborús bűnök kivizsgálását, és aki ellen feljelentés érkezett, azokat letartóztatták. Zentán – hasonlóan a többi bácskai településhez – azok a személyek, akik valamilyen bűnt követtek el a magyar érában, távoztak a kivonuló magyar hadsereggel. Ennek ellenére megkezdődött a bűnösnek vélt magyarok letartóztatása. A gyanúsítottak, mivel nem érezték magukat bűnösnek, gyakran maguk jelentkeztek. A többieket viszont fegyveresek kísérték a városháza pincéjében lévő rendőrségi fogdába.

Az összegyűjtött embereket naponta verték és kínozták. A hozzátartozók és a túlélők brutális verésekről és kínzásokról számoltak be. A magyarok elleni megtorlás csúcspontja az a tömeggyilkosság volt, amelyet a Népvédelmi Osztály (OZNA) és a helyi civilek hajtottak végre 1944. november 9-én éjjel. A megtorlásnak ekkor 65-en estek áldozatul.

A levéltári iratokból kiderül, hogy a partizán ítélezés mechanizmusában a normális európai gyakorlattal ellentétes tendenciák érvényesültek. Az esetek döntő többségében a likvidálás megelőzte a bizonyítási eljárást, tehát mindenképpen elmondható, hogy a megtorlás ártatlanokat vagy olyan személyeket érintett, akiket megilletett volna az ártatlanság vélelme.